

GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY PEŁCZYCE
NA LATA 2018 - 2020

SPIS TREŚCI	Str.
1. Wprowadzenie	3
1.1. Wyjaśnienia skrótów i wyrażeń	5
2. Charakterystyka społeczno – demograficzna Gminy Pełczyce	7
3. Diagnoza rodzin objętych wsparciem Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pełczycach	8
4. Analiza SWOT w obszarze wsparcia rodziny	15
5. Część programowa	18
5.1. Cel główny: Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny	18
5.2. Cele szczegółowe	18
5.3. Zasoby Instytucjonalne	22
5.4. Adresaci Gminnego Programu Wspierania Rodziny	22
5.5. Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny	23
5.6. Zakładane efekty realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny	23
5.7. Finansowanie programu	23
5.8. Monitoring	24
6. Podsumowanie	24

1. Wprowadzenie

„Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Pełczyce na lata 2018 – 2020” został opracowany na podstawie art. 176 pkt. 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.)
Od 2012 r. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pełczycach realizuje zadania należące do właściwości gminy z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na podstawie Zarządzenia Burmistrza Pełczyc Nr 9.2012 z dnia 28 lutego 2012 roku.

Ostatni Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Pełczyce na lata 2015 - 2017 został uchwalony Uchwałą Nr IV.24.2015 Rady Miejskiej w Pełczycach z dnia 12 marca 2015 r. i był odpowiedzią na obowiązek nałożony na gminy ww. ustawą.

Zgodnie z art. 176 ww. ustawy do zadań własnych gminy należy :

- 1) Opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:
 - a) Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsca dla dzieci,
- 4) Finansowanie :
 - a) Podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) Kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające,
- 5) Współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej po dniu 31 grudnia 2011 odpowiednio :
 - a) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy,

- b) 30% w drugim roku pobytu dziecka,
 - c) 50% w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 6) Sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywania ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- 7) Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Głównym celem Programu jest wspieranie rodziny i rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Program określa działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze, jak i działania profilaktyczne oraz upowszechniające działania prorodzinne.

Realizacja programu na terenie Gminy Pełczyce powinna prowadzić do podejmowania wszystkich możliwych programów profilaktycznych i edukacyjnych prowadzących do redukcji zjawisk patologicznych i patologii społecznych wśród rodzin i rozbudowy systemu opieki nad dzieckiem oraz pracy z rodziną. Należy ponadto dołączyć do tego katalogu nowe zadania gminy związane z ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „ Za życiem” z dnia 04 listopada 2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860) nakładającej nowe zadania dla gminy oraz Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pełczycach w związku z Zarządzeniem Nr 94.2016 Burmistrza Pełczyc z dnia 22 grudnia 2016 r.

Przedkładany Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Pełczyce na lata 2018-2020 jest spójny z przepisami dotyczącymi ochrony dziecka i rodziny, a w szczególności z :

- 1) Konwencją o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne ONZ z dnia 20 listopada 1989 r.
- 2) Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.),
- 3) Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.)

- 4) Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 t.j.)
- 5) Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016 – 2020,
- 6) Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pełczyce na lata 2016 – 2023, przyjętą Uchwałą Rady Miejskiej w Pełczycach Nr XI.75.2016 z dnia 17 marca 2016 r.
- 7) Wojewódzkim Programem Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014 – 2020 przyjętym uchwałą Nr XXXVIII/517/14 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 30 września 2014 r.,
- 8) „Powiatowym programem profilaktycznym w zakresie udzielania specjalistycznej pomocy i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie w powiecie choszczeńskim na lata 2017 – 2020” przyjętej uchwałą Rady Powiatu w Choszcznie Nr XIX/153/2017 z dnia 6 czerwca 2017 r.

1.1 Wyjaśnienia skrótów i wyrażeń

Rodzina wspierająca – to taka, która przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Rodzina dysfunkcyjna (dysfunkcjonalna) – to taka, która nie spełnia swoich funkcji ze względu na zaburzone relacje, zasady, pełnione role i nieprawidłową komunikację co powoduje brak możliwości zdrowego i pełnego funkcjonowania.

System pieczy zastępczej – to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców, a obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Rodzina zastępcza – to rodzina, która tymczasowo bądź na stałe opiekuje się i wychowuje dzieci osierocone lub których rodzice nie są w stanie zapewnić opieki i wychowania. Rodzina ta pełni funkcję rodziców zastępczych bez zrywania więzi z rodziną biologiczną dziecka.

Rodziny zastępcze dzielimy na :

- 1) Spokrewnione – tworzone przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, będące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,
- 2) Niezawodowe – tworzone przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, niebędącymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,
- 3) Zawodowe – w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne – tworzone przez małżonków lub osoby nie pozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania pieczy zastępczej, niebędącymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Asystent rodziny – to osoba, która zajmuje się zawodowo wspieraniem rodziny przez pewien czas, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła ona pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Termin ten został wprowadzony od słowa „asysta”, które jest określeniem osoby towarzyszącej komuś, współobecnej, pomagającej, będącej w pogotowiu. Asystent rodziny towarzyszy rodzicom we wprowadzaniu zmian w sposobie myślenia, zachowania oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci.

Rodzinny Dom Dziecka – ośrodek wychowawczy dla osieroconych lub pozbawionych opieki rodzicielskiej dzieci oraz młodzieży do 18 roku życia, który jest zorganizowany w naturalnych rodzinach zastępczych w przystosowanych domach rodzinnych.

Klub Integracji Rodzinnej – podmiot ekonomii społecznej, którego zadaniem jest reintegracja społeczno - zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych społecznie, nie będących w stanie funkcjonować na otwartym rynku pracy.

Prace społecznie użyteczne – w odniesieniu do osób bezrobotnych – potoczne określenie instrumentu aktywizacji zawodowej. Prace społecznie użyteczne są nową formą aktywizacji zawodowej bezrobotnych wprowadzoną nowelizacją ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645 z późn. zm.). Do prac społecznie użytecznych kierowane są osoby (korzystające ze świadczeń pomocy społecznej) w wymiarze nieprzekraczającym 10 godzin tygodniowo i 40 miesięcznie.

2. Charakterystyka społeczno - demograficzna Gminy Pełczyce

Gmina Pełczyce, położona jest w województwie zachodniopomorskim w obrębie Pojezierza Myśliborsko - Barlineckiego, w powiecie choszczeńskim.

Miasto Pełczyce położone jest przy drodze Choszczno – Pełczyce - Gorzów Wielkopolski.

Pod względem obszarowym Gmina Pełczyce plasuje się w środku gmin miejsko - wiejskich województwa zachodniopomorskiego. Powierzchnia Gminy wynosi 20.081 ha. Gminna sieć osadnicza wraz z centralnie usytuowanymi Pełczycami składa się z 21 miejscowości liczących od 80 do 550 mieszkańców i 9 jednostek drobnych – przysiółków, kolonii, leśniczówek liczących od 1 do 12 mieszkańców.

Obraz liczby ludności w Gminie Pełczyce przedstawia się następująco :

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców według wieku.

Liczba ludności	2014	2015	2016
Ogółem	8001	7964	7946
Wiek przedprodukcyjny 0-18	1611	1576	1574
Wiek produkcyjny 18-65	5178	5129	5081
Wiek poprodukcyjny Powyżej 65	1212	1259	1291

Opracowano na podstawie danych zawartych w ocenie zasobów MGOPS w Pełczycach

Liczba ludności Gminy Pełczyce rok do roku systematycznie maleje. W porównywanych latach liczba ludności zmniejszyła się o 55 osób co koreluje ze spadkiem osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym gdzie w pierwszym różnica wynosi 37 osób, a w drugim różnica jest jeszcze większa i wynosi 97 osób przy trendzie wzrostowym osób w wieku poprodukcyjnym. Wzrost ten wynosi 79 osób.

W 2016 r. w Gminie Pełczyce odnotowano 92 zgony osób i 67 urodzeń dzieci. Ujemny trend demograficzny, rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym przekłada się na z roku na rok na malejącą liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.

Tabela nr 2. Liczba bezrobotnych mieszkańców miasta zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy

Osoby bezrobotne	2014	2015	2016
Ogółem w tym :	600	586	518
Osoby bezrobotne długotrwale	224	342	302
Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku	77	84	84

Opracowano w oparciu o dane Powiatowego urzędu pracy w Choszcznie

3. Diagnoza rodzin objętych wsparciem Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pełczycach

Rodzina jako instytucja społeczna jest w kręgu nieustannego zainteresowania ze strony socjologicznej, psychologicznej, nauk pedagogicznych i jeszcze wielu innych dziedzin nauki. Zainteresowanie to jest niezależne od kontekstu kulturowego, historycznego i społeczno - ekonomicznego. Upodobanie nauki wiąże się z faktem, iż rodzina nadal jest podstawowym elementem struktury społecznej, a funkcje jakie sprawuje są nie do zastąpienia.

Rodzina to mała grupa społeczna szczególnego rodzaju. Charakteryzuje się silnymi więziami emocjonalnymi i formalnymi, które występują pomiędzy jej członkami. Opiera się ona na dwóch rodzajach więzi: małżeństwie i pokrewieństwie. Mówiąc o rodzinie z socjologicznego punktu widzenia, mówimy o niej jako o grupie pierwotnej. To taka grupa, do której należymy od momentu narodzin aż do śmierci, bez względu na to czy tego chcemy czy nie. Rodzina to również grupa formalna, mająca określoną prawnie strukturę, cele i normy w ramach których funkcjonuje w społeczeństwie.

W odniesieniu do niniejszego Programu bardzo ważna jest definicja rodziny zawarta w art. 6 pkt. 14 Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., która prezentuje najszersze jej ujęcie. W prawie pomocy społecznej pojęcie rodziny nie jest oparte wyłącznie na więzach pokrewieństwa, jak to zostało określone w definicji wcześniej prezentowanej, istotniejsze jest w niej tworzenie wspólnoty.

W myśl przytaczanego artykułu, rodzinę stanowią osoby spokrewnione, jak i nie spokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Warto tu dodać, że część ustaw zawiera kazuistyczne definicje rodziny, opierające istotę rodziny na więzach pokrewieństwa, powinowactwa i faktycznego związku występującego pomiędzy osobami, a także na wychowaniu dzieci.

Rodzina jako podstawowa komórka systemu społecznego i społeczeństwa, jako naturalne środowisko rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, jako grupa która zapewnia harmonijny rozwój dzieci i ich przyszłą samodzielność życiową, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny, jej wsparcie może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji, wymaga tworzenia ustaw, programów wspierających rodzinę i zaangażowania na wszystkich szczeblach administracji i samorządu.

Gmina Pełczyce zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. w okresach trzyletnich tworzy Gminy Program Wspierania Rodziny.

Punktem wyjścia do określenia celów kolejnego programu na lata 2018 - 2020 dla Gminy Pełczyce jest analiza danych o rodzinach objętych wsparciem Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pełczycach oraz danych zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pełczyce na lata 2016 – 2023.

Tabela nr 3. Karta diagnostyczna

	2014	2015	2016
Liczba mieszkańców Gminy Pełczyce	8001	7964	7946
Liczba osób bezrobotnych	600	586	518
Osoby wykonujące prace społecznie użyteczne	102	88	71
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	282	253	247
Liczba pracowników socjalnych	6	6	6
Liczba rodzin na rzecz których świadczona była praca socjalna	38	36	86
Liczba zawartych kontraktów	46	12	50
Liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	47	38	46
Liczba asystentów rodziny	1	1	1
Liczba rodzin otrzymujących zasiłek rodzinny wraz z dodatkami	252	274	294
Liczba rodzin otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka	51	59	63
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	64	62	68
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	119	94	70
Liczba dzieci/ młodzieży w wieku 0-18 roku życia	1611	1576	1574
Liczba uczniów otrzymujących stypendia i zasiłki szkolne	182	183	186
Liczba dzieci/młodzieży pozostających w pieczy zastępczej	5	11	10

Opracowano na podstawie danych zawartych w ocenie zasobów MGOPS w Pełczycach.

Tabela nr 4. Typy rodzin objętych pomocą społeczną

	2014	2015	2016
Rodziny ogółem, W tym o liczbie osób	282	253	247
1	76	74	85
2	43	42	36
3	34	31	34
4	40	35	38
5	42	28	23
6 i więcej	47	43	31

Opracowano na podstawie danych zawartych w ocenie zasobów MGOPS w Pełczycach.

Tendencje malejącą wykazują grupy rodzin 2 i 5 osobowych oraz rodzin o liczbie 6 i więcej osób w rodzinie.

Tabela nr 5. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny w Gminie Pełczyce.

	2014	2015	2016
Liczba wydanych KDR	31	19	11

Tabela nr 6. Powody przyznania pomocy społecznej.

	2014	2015	2016
Rodziny ogółem, w tym :	282	253	247
Ubóstwo	229	194	160
Sieroctwo	-	-	-
Bezdomność	10	9	8
Potrzeba ochrony macierzyństwa	53	50	41
Bezrobocie	218	189	160
Niepełnosprawność	113	109	86
Długotrwała lub ciężka choroba	69	65	66
Bezradność w sprawach : Opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	45	26	8
-rodziny niepełne	26	16	3
-wielodzietne	55	3	2
Przemoc w rodzinie	26	1	1
Alkoholizm	6	66	57
Narkomania	-	-	-
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	2	3
Zdarzenia losowe	-	4	-
Sytuacje kryzysowe	-	-	-

Opracowano na podstawie danych zawartych w ocenie zasobów MGOPS w Pełczycach.

Dominującymi problemami w rodzinach korzystających ze wsparcia pomocy społecznej jest ubóstwo (próg dochodowy poniżej 514 zł na osobę w rodzinie), a w następnej kolejności bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba. W dalszym czasie widocznym problemem jest uzależnienie od alkoholu. Widocznej poprawie, z dużym zauważalnym trendem spadkowym, są dane dotyczące bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

We wszystkich wymienionych powodach przyznania pomocy widoczny jest spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej. W ogóle nie wystąpiły sytuacje kryzysowe oraz problem sieroctwa, a także problem narkomani.

Rok 2012 był pierwszym, od którego Gmina Pełczyce ze środków własnych ponosi odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w związku z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Odpłatność ta jest w dalszym ciągu kontynuowana.

Poniższa tabela obrazuje poniesione koszty w związku z pobytem dzieci w pieczy zastępczej.

Tabela nr 7. Koszty poniesione za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

	2014	2015	2016
Opłata gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	10 472,13 zł	18 770,31 zł	20 875,27 zł

Opracowano na podstawie danych zawartych w ocenie zasobów MGOPS w Pełczycach.

Na podstawie danych z powyższej tabeli widoczne jest, iż koszty ponoszone za pobyt dzieci w pieczy zastępczej systematycznie rosną. Jest to związane ze zwiększającym się udziałem procentowym gminy w kosztach oraz czasem pobytu dzieci w pieczy. W pierwszym roku pobytu dziecka koszt odpłatności to 10% a w trzecim i kolejnych latach 50%. Źródło finansowania stanowią proporcjonalnie środki własne gminy i powiatu.

Tabela nr 8. Rodziny objęte wsparciem przez asystenta rodziny.

	2014	2015	2016
Liczba asystentów rodziny	1	1	1
Liczba rodzin, w tym objętych wsparciem:	20	19	15
- do 3 miesięcy	1	0	0
- od 4 do 12 miesięcy	12	1	1
- powyżej 1 roku	7	11	11
Zakończona współpraca z rodzinami,			
W tym z powodu:	0	7	3
- osiągnięcia celu	0	7	3
- braku efektów	0	0	0
- zaprzestania współpracy	0	0	0
Przeciętny czas pracy z rodziną w miesiącach	8	6	10

Opracowano na podstawie danych zawartych w ocenie zasobów MGOPS w Pełczycach.

Praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem długotrwałym i złożonym. Efekty pracy zależne są od aktywności rodzin, ich zaangażowania i potrzeby zmiany sposobu życia. Objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny oraz przedstawicieli innych instytucji i organizacji pomocowych nie zawsze gwarantuje przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego

wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych czy minimalizacji występowania patologii lub uzależnienia.

MGOPS w Pełczycach podejmuje szereg działań zmierzających do eliminacji pojawiających się problemów poprzez pracę socjalną prowadzoną przez pracowników socjalnych czy działań i wsparcia asystenta rodziny. Efekty tej pracy są widoczne.

Ilość rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi z roku na rok jest coraz mniejsza. Część osób w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny wykazywała zaburzenia psychiczne, niepełnosprawność intelektualną oraz uzależnienie od alkoholu lub innych środków uzależniających. Praca z tymi osobami i rodzinami, by przyniosła wymagane efekty trwa dłużej i wymaga współdziałania z wieloma instytucjami i służbami jak również wsparcia specjalistów.

MGOPS w Pełczycach daje tym osobom i rodzinom taką możliwość udzielając pomocy w następujących formach :

- pomoc społeczną,
 - świadczenia pieniężne (zasiłki stałe, okresowe, celowe i specjalne celowe)
 - świadczenia niepieniężne (zakup posiłku, schronienie, potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, praca socjalna, usługi opiekuńcze, pomoc osobom zagrożonym eksmisją, udział w programach z zakresu integracji społecznej)
- wykonywanie prac społecznie użytecznych,
- pomoc osobom uzależnionym od alkoholu (działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych),
- pomoc ofiarom i sprawcom przemocy (działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania przemocy w Rodzinie),
- poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne),
- organizacja „Szkoły dla Rodziców”,
- organizacja zajęć edukacji społeczno-finansowej,
- pomoc asystenta rodziny,
- Świadczenia rodzinne (zasiłki rodzinne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, świadczenie rodzicielskie, świadczenie wychowawcze),

- Fundusz alimentacyjny
- stypendia i zasiłki szkolne
- dodatki mieszkaniowe i energetyczne.
- Karta Dużej Rodziny.

Część w/w zadań MGOPS w Pełczycach realizuje przy pomocy i współpracy gminnych i powiatowych instytucji oraz organizacji społecznych działających w danym obszarze, m.in. szkołami podstawowymi, policją, kuratorami społecznymi i zawodowymi, Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz organizacjami pozarządowymi.

Praca interdyscyplinarna osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodziną na terenie Gminy Pełczyce wpisuje się i spełnia wymogi Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dotyczącej funkcjonowania systemu pomocy dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Gmina Pełczyce w oparciu o w/w założenia realizuje działania profilaktyczne o charakterze zapobiegającym powstawaniu trudnych sytuacji życiowych oraz patologii.

4. Analiza SWOT w obszarze wsparcia rodziny

W związku z opracowaniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pełczyce na lata 2018 - 2020 dokonano analizy SWOT poprzednio obowiązującego programu na lata 2015 - 2017.

Tabela nr 9. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Obowiązujące akty prawne i programy oraz strategie, • dobrze działające instytucje w obszarze pomocy społecznej, • współpraca instytucji działających na rzecz rodziny np. Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, 	<ul style="list-style-type: none"> • mała świadomość i wiedza społeczna na temat wspierania rodziny i pieczy zastępczej, • niewystarczające zaangażowanie w zakresie organizacji grup wsparcia w środowiskach lokalnych, • niska świadomość w wypełnianiu ról opiekuńczo - wychowawczych,

<ul style="list-style-type: none"> • działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, • oferta wsparcia psychologicznego i terapeutycznego dla rodzin i osób przeżywających problemy, • rozpowszechnianie wiedzy społeczno - ekonomicznej poprzez edukację i realizację zajęć przez certyfikowanych edukatorów, • wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji pracujących na rzecz rodziny, • ustawiczne kształcenie kadry pomocy społecznej w zakresie umiejętności działania na rzecz rodziny i osób, • działalność profilaktyczna klubu sportowego „Kłos Pełczyce” na rzecz zdrowego stylu życia, • pozalekcyjna działalność szkół podstawowych na terenie Gminy Pełczyce w okresie trwania roku szkolnego i realizacja programów pozalekcyjnych, • szeroka działalność Klubu Integracji Społecznej oraz Klubu Integracji Rodzin promująca wartości prospołeczne i integracyjne na rzecz rodzin, • realizacja kampanii „Postaw na rodzinę” wyróżniony certyfikatem Krakowskiej Akademii Profilaktyki „Samorząd Przyjazny Rodzinie”, • prowadzenie działań promujących wartości rodzinne przez Klub Integracji Rodzin oraz Gminę Pełczyce wyróżnione w Konkursie Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego, • wprowadzenie nowatorskich metod pracy instytucji pomocy społecznej polegających na pracy poza instytucjami w środowisku przebywania klientów-streetworking • dobre zaplecze edukacyjne i sportowe na terenie Gminy Pełczyce, • dostępność usług opiekuńczych świadczonych osobom i rodzinom na terenie całej gminy, • zabezpieczenie w budżecie środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczę zastępczą, • wspieranie rodzin przez asystenta 	<ul style="list-style-type: none"> • niechęć do udziału w zajęciach edukacyjnych, grupach wsparcia i innych inicjatywach integracyjnych podnoszących kompetencje społeczne, • niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystania własnych zasobów i możliwości w przewyżnianiu sytuacji kryzysowych, • brak rodzin wspierających, • mała oferta spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież w okresie wakacji i ferii, • brak placówki wsparcia dziennego dla dzieci z rodzin zagrożonych marginalizacją,
--	---

rodziny.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie ogólnokrajowej polityki prorodzinnej, • wykorzystywanie potencjału i zasobów organizacji pozarządowych, • możliwość pozyskiwania środków finansowych w ramach ogłaszanych konkursów, • współpraca rodzin dysfunkcyjnych z asystentem rodziny, • udział rodzin w działających na terenie gminy grupach wsparcia oraz innych działaniach integrujących w środowiskach lokalnych, • wzrost zainteresowania i zaangażowania społecznego na rzecz dziecka i rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> • występowanie zjawiska osłabienia autorytetu rodziny i więzi międzypokoleniowych, • występowanie zjawisk patologicznych, taki jak agresja, przemoc w rodzinie, wandalizm, uzależnienia od alkoholu i innych środków uzależniających, • występowanie syndromu „dziedziczenia biedy”, • uzależnienie świadczeniobiorców pomocy społecznej od otrzymywanej pomocy finansowej i duża liczba osób długotrwale z niej korzystających, • osłabianie się funkcji opiekuńczej rodziny, • występowanie zjawiska przerzucania odpowiedzialności za wychowanie dzieci na inne podmioty i instytucje, • brak zainteresowania rodziców problemami dziecka i formą spędzania przez nie wolnego czasu, • brak umiejętności szukania pomocy w sytuacjach kryzysowych i ryzykownych, • skomplikowane i niespójne przepisy prawa, biurokratyzacja, • cedowanie coraz większej liczby zadań na samorządy gminne bez zabezpieczenia odpowiedniego finansowania kosztów ich realizacji, • brak możliwości zaspokojenia uzasadnionych potrzeb w zakresie mieszkań socjalnych oraz budownictwa komunalnego, • potrzeba zaspokojenia potrzeb lokalowych MGOPS w Pełczycach.

Powyższa analiza SWOT została skonstruowana w oparciu o stan wiedzy i doświadczenie pracowników MGOPS w Pełczycach oraz osób zajmujących się pomocą rodzinie. Ciągły monitoring spraw związanych z pomocą społeczną, znajomość występowania problemów i tematyki związanej z szeroko rozumianą polityką prorodzinną i społeczną pozwoliło na wyodrębnienie przedstawionych w analizie słabych i mocnych stron, jak również szans i zagrożeń.

Cieszy fakt, że dominują mocne strony jakie posiada Gmina Pełczyce i istnieje realna perspektywa by eliminować słabe strony i zagrożenia. Założyć jednak należy, że zawsze w pracy z „żywą tkanką” jaką jest społeczeństwo będą istniały różnego rodzaju problemy i patologie.

Tylko sprawnie działające instytucje na szczeblu gminnym mogą im przeciwdziałać i dążyć do ich marginalizacji. Korzystając z szans, doskonaląc metody działania, kształtując odpowiednią politykę społeczną gminy można wiele zmienić. Z analizy SWOT wynika, że posiadane zasoby powinny stanowić solidną podstawę do skutecznych działań w przyszłości i wyznaczają kierunki działań na kolejne lata.

5. Część programowa

5.1. Cel główny: Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny

5.2. Cele szczegółowe :

1. Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo - wychowawczej.
2. Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem w pieczy zastępczej pomocy w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo - wychowawczych.
3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Tabela nr 10. Cel szczegółowy 1 : 1. Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo - wychowawczej.

Lp.	Kierunek działania	Podmiot realizujący	Wskaźnik/ miernik	Czas realizacji
1.	Realizacja programów mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców.	MGOPS Pełczyce „Akademia rodzin”	Liczba osób	2018-2020 Wg potrzeb
2.	Wspieranie rodziców w wychowaniu i edukacji dzieci oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży.	instytucje i zakłady opiekuńcze (żłobek, przedszkole)	Liczba dzieci	2018-2020
		MGOPS Pełczyce (zajęcia prowadzone w ramach reintegracji społecznej)	Liczba osób	2018-2020
		Placówki kulturalno-oświatowo-sportowe (Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Pełczyckie Centrum Rekreacji i Turystyki „Pełczanka”, Klub Sportowy „Kłos” Pełczyce	Liczba dzieci	2018-2020
		Szkoły podstawowe	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach	2018-2020
3.	Wspieranie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych	MGOPS Pełczyce	Liczba osób / rodzin	2018-2020
4.	Wspieranie finansowe rodzin w wychowaniu dzieci zgodnie z ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.	MGOPS Pełczyce	Liczba rodzin / dzieci	2018-2020
5.	Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin zgodnie z ustawą z 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	MGOPS Pełczyce	Liczba osób / rodzin	2018-2020

Tabela nr 11. Cel szczegółowy 2 : Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem w pieczy zastępczej pomocy w przewycięzaniu problemów opiekuńczo - wychowawczych.

Lp.	Kierunek działania	Podmiot realizujący	Wskaźnik / miernik	Czas realizacji
1.	Zabezpieczenie rodzinom pomocy socjalnej(świadczenia pieniężne i niepieniężne) oraz zatrudnienia wspomaganego (prace społecznie użyteczne, Klub Integracji Społecznej).	MGOPS Pełczyce	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, dodatków mieszkaniowych, stypendium szkolnego. Liczba osób korzystających z zatrudnienia wspomaganego.	2018-2020
2.	Zabezpieczenie pomocy specjalistycznej w różnych obszarach (uzależnienia, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność)	MGOPS Pełczyce (pomoc psychologa, terapeuty, grupy wsparcia)	Liczba osób objętych terapią: - liczba porad psychologicznych, prawnych, socjalnych	2018-2020
		Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób objętych postępowaniem	2018-2020
		Punkt Konsultacyjno-informacyjny dla Osób z problemem alkoholowym i Ich rodzin w Pełczycach	Liczba osób objętych konsultacją	2018-2020
		Organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z proponowanej oferty	2018-2020
3.	Zapewnienie pomocy rodzinom w formie pracy z asystentem rodziny	MGOPS Pełczyce	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny	2018-2020 Wg potrzeb
4.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny dysfunkcyjnej po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny.	MGOPS Pełczyce	Liczba rodzin objętych monitoringiem	2018-2020

5.	Rozwijanie interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywania problemów rodzin.	Zespół Interdyscyplinarny d.s. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”	2018-2020
6.	Prowadzenie programów dotyczących aktywizacji społecznej dla rodziców	MGOPS Pełczyce	Liczba rodziców biorących udział w programach	2018-2020
7.	Prowadzenie programów integracyjnych z udziałem rodziców i dzieci	Klub Integracji Rodzin, Miejsko-Gminny Dom Kultury	Liczba rodziców i dzieci biorących udział w programach	2018-2020

Tabela nr 12. Cel szczegółowy 3 : Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Lp.	Kierunek działania	Podmiot realizujący	Wskaźnik /miernik	Czas realizacji
1.	Współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.	MGOPS Pełczyce Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba wspólnie sporządzonych planów pracy z rodziną	2018-2020
2.	Udział w spotkaniach Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej.	MGOPS Pełczyce Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba spotkań zespołów	2018-2020
3.	Interdyscyplinarne działania zapobiegające umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej, w tym pomoc : - socjalna - poradnictwo	MGOPS Pełczyce Instytucje, organizacje działające na rzecz rodziny	Liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej	2018-2020

5.3. Zasoby Instytucjonalne

Cele i zadania określone w Gminnym Programie Wspierania Rodziny dla Gminy Pełczyce na lata 2018 - 2020 powinny być przede wszystkim realizowane przez instytucje o zasięgu gminnym we współpracy z instytucjami powiatowymi, do zadań których należy praca z rodziną i dzieckiem oraz organizacje pozarządowe i inne podmioty realizujące zadania zlecone przez Gminę Pełczyce.

Podmioty oferujące wsparcie i pomoc rodzinom z dziećmi na terenie Gminy Pełczyce to :

- Urząd Miejski w Pełczycach,
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury,
- Szkoły Podstawowe,
- Przedszkola i żłobek,
- Organizacje pozarządowe,
- Posterunek Policji

Na terenie Powiatu wsparcie i pomoc rodzinom oferują :

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Sąd Rejonowy,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Placówki prowadzące działalność leczniczą i terapeutyczną;

5.4. Adresaci Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Adresatami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są przede wszystkim dzieci oraz ich rodzice zamieszkujący na terenie Gminy Pełczyce, a w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz takie rodziny, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską lub, które zostały takiej władzy pozbawione. Adresatami są również wszystkie

rodziny, które z różnych powodów potrzebują wsparcia instytucji w wypełnianiu zadań związanych z wychowaniem dzieci.

5.5. Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny

W Gminnym Programie Wspierania Rodziny uwzględniono uczestnictwo różnych podmiotów i instytucji działających na terenie gminy, jak również instytucji i podmiotów szczebla powiatowego. Koordynowanie i inicjowanie zadań oraz programów należy do zadań Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pełczycach. Zakłada się otwarty charakter Programu i możliwość jego aktualizacji w miarę mogących wystąpić potrzeb.

5.6. Zakładane efekty realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Dzięki realizacji założonego celu głównego oraz poszczególnych celi szczegółowych przez poszczególne podmioty i instytucje zakłada się, że zostaną stworzone odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie. Ponadto zakłada się rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie, a w konsekwencji poprawę funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i wymagających wsparcia. Ważnym założeniem jest zmniejszenie ilości dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej i reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dziecka do naturalnego środowiska rodzinnego.

5.7. Finansowanie programu

Źródłem finansowania zadań określonych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny dla Gminy Pełczyce na lata 2018 - 2020 są środki finansowe poszczególnych podmiotów realizujących zadania na rzecz dziecka i rodziny (budżet gminy i powiatu), a także środki uzyskane z dotacji z budżetu państwa, dotacji unijnych oraz środki organizacji pozarządowych

5.8. Monitoring

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Pełczyce na lata 2018 - 2020 jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie on realizowany przy współpracy lokalnego samorządu, instytucji i innych podmiotów zajmujących się pracą na rzecz rodziny.

Program stanowi dokument określający cele i zadania, tak więc wymaga oceny i weryfikacji efektywności realizacji poszczególnych zadań. Monitoring Programu będzie polegał na corocznym gromadzeniu i analizie informacji o stanie jego realizacji.

Zebrane dane pozwolą na kontrolę postępu lub w razie potrzeby podjęcie działań korygujących. Obszarem monitorowania Programu będą wyznaczone zadania zgodnie z wyznaczonymi celami szczegółowymi. Informacje z realizacji Programu wraz ze wskazaniem potrzeb będą zawierane w corocznej informacji z działalności MGOPS w Pełczycach.

6. Podsumowanie

W roku 2017 Gmina Pełczyce podpisała trzy umowy na realizację projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 i otrzymała dofinansowanie na ich realizację. Wszystkie trzy projekty i działania w nich zaplanowane wpisują się znakomicie w treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pełczyce na lata 2016 - 2023 jak również w treść działań zaplanowanych w tym dokumencie.

Wymienione trzy projekty to :

- „Rozwój usług wspierania rodziny w Gminie Pełczyce”,
- „Rozwój usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym w Gminie Pełczyce”,
- „Nowa droga do lepszej przyszłości w Gminie Pełczyce” .

Wszystkie trzy projekty będą realizowane w latach 2018 - 2019. Realizatorem i koordynatorem wszystkich działań zaplanowanych w w/w projektach będzie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pełczycach.

Opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny i realizacja celów w nim zawartych wraz z realizacją trzech projektów o charakterze społecznym pozwoli na znaczny wzrost aktywności społecznej oraz przyczyni się do poprawy jakości życia rodzin i dzieci, a w konsekwencji wszystkich mieszkańców gminy Pełczyce.